

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี และ ๓) เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำแก่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี” ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) เริ่มต้นด้วย

๑. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงเอกสาร เป็นขั้นตอนการจัดเตรียมโครงการตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย โดยศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี จากในคัมภีร์ชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก อรรถกถาต่างๆ

จากการศึกษาข้อมูลชั้นทุติยภูมิ จากตำรา หนังสือ บทความ วารสาร เอกสาร งานวิทยานิพนธ์ งานวิจัย รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี

โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยการใช้หลักวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดทำโครงการการวิจัย โดยขอคำแนะนำความเห็นในการจัดทำโครงร่างการวิจัยจากอาจารย์ที่ปรึกษา และนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเสนอขออนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์

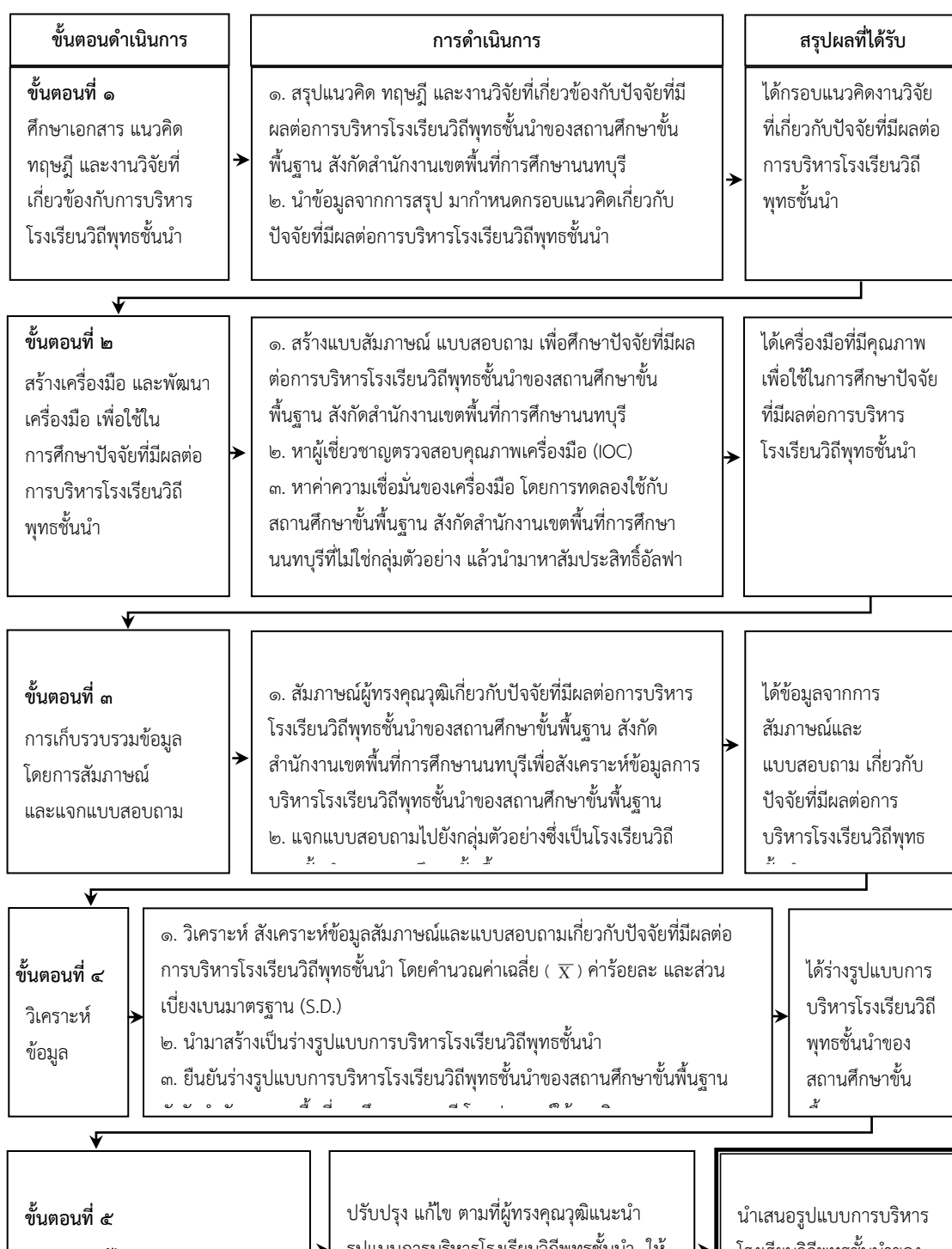
๒. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาสร้างกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากนั้นนำไปสู่กระบวนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือหาค่า IOC และทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (Pilot Study) นำผลมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัยแล้วนำชุดแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงและติดตามผล

๓. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยภาคสนามตามรูปแบบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ เก็บข้อมูลด้วยวิธี สัมภาษณ์ ประชุมกลุ่ม และประชุมเชิงปฏิบัติการ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลมากำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวทางในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงคุณภาพแล้วสรุปข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อมานำเครื่องมือที่สร้างและพัฒนาแล้วไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้มาทดสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างเป็นรูปแบบและตรวจสอบความเหมาะสม โดยประยุกต์ใช้เทคนิค Focus group Discussion โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๑๐ คน พร้อมทั้งเสนอรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ดังแผนภูมิแสดงขั้นตอนการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนของกระบวนการวิธีดำเนินการทำวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี” ซึ่งมีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย เพื่อให้วิธีดำเนินการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งเป็นแนวทางแห่งการเก็บข้อมูล โดยลำดับขั้นตอนต่าง มีทั้งการเก็บโดยปริมาณ และเชิงคุณภาพ แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อหาวิธีการบูรณาการทั้งศาสตร์ แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ จนสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ และได้นำเสนอแนวทางแห่งการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำดังต่อไปนี้

ภาพที่ ๓.๑ แสดงขั้นตอนการวิจัย

จากภาพที่ ๓.๑ สามารถอธิบายสรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีทางตะวันตกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี

ขั้นตอนที่ ๒ สร้างเครื่องมือ และพัฒนาเครื่องมือ เพื่อใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ตามแนวคิด ทฤษฎี ที่ได้สังเคราะห์มาจากขั้นตอนที่ ๑ แล้วหาผู้เชี่ยวชาญ ๕ คน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามหลังจากนั้นนำมาปรับปรุงอีกครั้ง แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน ๓๐ ชุด ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach)

ขั้นตอนที่ ๓ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษานนทบุรี เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลการบริหารโรงเรียนวิสุทธิคุณชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำแบบสอบถามไปแจกยังกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นโรงเรียนวิสุทธิคุณชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี จากนั้นก็เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร โรงเรียนวิสุทธิคุณชั้นนำ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนวณค่าเฉลี่ย () ค่าร้อยละ และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาสร้างเป็นร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนวิสุทธิคุณชั้นนำของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีแล้วยืนยันร่างรูปแบบการบริหาร โรงเรียนวิสุทธิคุณชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี โดยประยุกต์ใช้เทคนิค Focus group Discussion จำนวน ๑๐ คน

ขั้นตอนที่ ๕ ปรับปรุง แก้ไข รูปแบบการบริหารโรงเรียนวิสุทธิคุณชั้นนำของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

ผู้วิจัยได้ปรับปรุง แก้ไข ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนวิสุทธิคุณ นำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี ให้ได้ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์แล้วนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนวิสุทธิคุณชั้นนำ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี

ขั้นตอนการรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการวิจัย เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์ และส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

๓.๒ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

จากการศึกษาสภาพปัญหา และสาเหตุปัญหาการบริหารโรงเรียนวิสุทธิคุณชั้นนำ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ การบริหารโรงเรียนวิสุทธิคุณชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้ศึกษาจากผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ และนักเรียน ในโครงการโรงเรียนวิสุทธิคุณชั้นนำ ปีการศึกษา ๒๕๕๐ ถึง ๒๕๕๖ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ๘ แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ จำนวน ๘ คน และนักเรียนโรงเรียนละ ๓๐ คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

ที่	โรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	นักเรียน
๑	โรงเรียนทานสัมฤทธิวิทยา	๑๖	๑	๑	๓๐
๒	โรงเรียนประชาอุปถัมภ์	๑๖	๑	๑	๓๐
๓	โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ	๑๖	๑	๑	๓๐
๔	โรงเรียนวัดฝาง	๑๖	๑	๑	๓๐
๕	โรงเรียนวัดสำโรง	๑๖	๑	๑	๓๐
๖	โรงเรียนวัดบางรักใหญ่ (สายอักษรศรี)	๑๖	๑	๑	๓๐
๗	โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติ)	๑๖	๑	๑	๓๐
๘	โรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง)	๑๖	๑	๑	๓๐

๓.๒.๓ ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล ๕ ด้าน คือ

- ๑) การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ ด้านกายภาพ
- ๒) การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ ด้านพฤติกรรมครู ผู้บริหาร และนักเรียน
- ๓) การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ ด้านการเรียนการสอน
- ๔) การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ ด้านกิจกรรมประจำวันพระ
- ๕) การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ ด้านการส่งเสริมวิถีพุทธ

๒. ตัวแปรตาม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ จากการสรุปผลการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้สรุปตัวแปรทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) มี ๔ ประการ ดังนี้

- ๑) ปัจจัยด้านวิชาการ
- ๒) ปัจจัยด้านงบประมาณ
- ๓) ปัจจัยด้านบุคลากร
- ๔) ปัจจัยด้านงานทั่วไป

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ๓ ประเภท ประกอบด้วย

๑. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview)
๒. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) การปฏิบัติงาน
๓. แบบตรวจสอบรายการ (Check list form)

เครื่องมือแต่ละประเภทที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ แล้วนำไปสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาสรุปรวมกับหลักการแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดของการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของขั้นตอนนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview)

ขั้นตอนที่ ๒ การศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อสรุปที่ได้จากการสังเคราะห์ หลักการแนวคิด ทฤษฎี และสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมาสรุปเป็นตัวแปรแล้วสร้างข้อกระทงคำถามของแบบสอบถามเพื่อนำไปสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ ซึ่งแบบสอบถามในครั้งนี้ใช้สอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน ๑ ฉบับ แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list form) เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ๕ ระดับของไลเคิร์ท

(Likert Scale) เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทบบุรี มีดังนี้

- ๕ หมายถึง การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำอยู่ในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำอยู่ในระดับมาก
- ๓ หมายถึง การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำอยู่ในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำอยู่ในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ ๓ แบบตรวจสอบรายการ (check list form) ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้สรุปตัวแปรที่สำคัญ มากำหนดเป็นโครงร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทบบุรี แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม การนำไปใช้ประโยชน์และข้อคิดเห็นอื่นๆ ในรูปแบบการวิจัยโดยประยุกต์ใช้เทคนิค Focus group Discussion เพื่อนำมาสรุปและปรับปรุงเป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทบบุรี ฉบับสมบูรณ์แล้วนำเสนอต่อไป

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือเพื่อนำไปศึกษาวิจัยในแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การสร้างเครื่องมือเพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ตัวแปรที่เป็นกรอบแนวความคิด ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) วิเคราะห์หลักการแนวคิดทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทบบุรี

๒) นำข้อสรุปที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นความรู้เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทบบุรีเพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview)

๓) สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) แล้วนำเสนอแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อสรุปเป็นตัวแปร แล้วนำมาสร้างเป็นข้อกระทงคำถามแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

๒. การสร้างเครื่องมือ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ และรูปแบบของการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทบบุรี

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยไว้ในการสร้างเครื่องมือ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๑) การสร้างแบบสอบถาม เพื่อถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยสร้างข้อ กระหังคำถามจากตัวแปรที่ได้จากการสรุปผลการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อมา สรุปกรอบแนวคิดและตั้งกระหังเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

๒) นำข้อคำถาม มาสร้างเป็นแบบสอบถามภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางสถิติจำนวน ๕ คน เพื่อหาค่าความสอดคล้องและความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC ทุกรายข้อ เท่ากับ ๑.๐๐

๓) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จากโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ๑ โรงเรียน ซึ่งผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน รวม ๓๐ คน แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)^๑ ในการศึกษา ครั้งนี้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถาม เท่ากับ ๐.๙๗๒

๔) นำไปสัมภาษณ์และสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง และเมื่อได้รับ แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปรูปแบบการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ขั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี

๓. การสร้างเครื่องมือ เพื่อตรวจสอบและสร้างรูปแบบที่เหมาะสม ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ แล้วนำมาตรวจสอบและเพิ่มความเชื่อถือของการ สร้างรูปแบบที่เหมาะสม โดยการนำเสนอโครงร่างของรูปแบบการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีโดยให้ผู้เชี่ยวชาญและ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประเด็นด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ ประโยชน์ รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะ การวิพากษ์ เพื่อปรับปรุงให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้ สร้างเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ เป็นแบบข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของ การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นนทบุรี และตอนที่ ๒ เป็นข้อเสนอแนะและการวิจารณ์รูปแบบที่ได้ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ ที่ปรึกษา และนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๐ คน

^๑Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 4th ed. (New York: Harper & Row, 1984), p.161.

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ดังนี้

๑) ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทย ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ พระไตรปิฎกอรรถกถาภาษาไทย ๙๑ เล่ม ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๔๘

๒) ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลจาก เอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารประเภทตำรา บทความวิชาการ และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๖ กรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านวิชาการ ๒) ด้านงบประมาณ ๓) ด้านบุคลากร ๔) ด้านงานทั่วไป

๒. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนไว้ ดังนี้

๑) ขั้นสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม เสร็จแล้วจะขอหนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ทั้งชนิดเครื่องมือ แบบสอบถามเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามพร้อมตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ เพื่อหาค่า (IOC) และเครื่องมือที่ใช้กับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสำรวจ สัมภาษณ์ ประชุมกลุ่ม และประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อหาความสอดคล้องของข้อความ

๒) เมื่อผ่านกระบวนการและขั้นตอนที่ ๑ แล้ว ผู้วิจัยจะขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ และหนังสือนำเพื่อขอความร่วมมือไปยังกลุ่มประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ด้วยการคำนวณค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

๒. การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลตกอยู่ในช่วงพฤติกรรมใด ก็แสดงว่าลักษณะการปฏิบัติที่ตรงตามสภาพที่เป็นจริงแบบนั้น โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)^๒ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง
๔.๕๑ – ๕.๐๐	การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำอยู่ในระดับมากที่สุด
๓.๕๑ – ๔.๕๐	การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำอยู่ในระดับมาก
๒.๕๑ – ๓.๕๐	การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำอยู่ในระดับปานกลาง
๑.๕๑ – ๒.๕๐	การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำอยู่ในระดับน้อย
๑.๐๐ – ๑.๕๐	การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๓. การวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทบบุรี ใช้การวิเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๕ คนโดยนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทบบุรีให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาประเด็นด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ประโยชน์ และให้ข้อเสนอแนะ การวิพากษ์เพื่อปรับปรุงให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม

๓.๕.๒ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

๑. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)
๒. สถิติพื้นฐานสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
๓. การประเมินและตรวจสอบเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในรูปแบบการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทบบุรี

^๒ John w.Best, **Research in Education** (Education Cliffs, New Jersey: Prentice Hall Inc., 1970), p.190.